

Mondjunk le a felszólalásról!

Ficsor Mihály

Magyar Szabadalmi Hivatal

„(E)Utasítás vagy elutasítás, avagy kodifikációs aggályok a szellemitulajdon-
védelemben”

szakmai továbbképzés, MIE

Ráckeve, 2005. november 16 – 17.

Felszólalás a magyar szabadalmi jogban?

- a MIE gyógyszeripari munkacsoportjának javaslata
- és amivel a javaslat összevethető:
 - az ESZH előtti felszólalási eljárás (ESZE 99-105. cikk)
 - felszólalás a védjegy lajstromozására irányuló eljárásban a Vt. alapján (Vt. 61/B-61/H. §)
 - a magyar szabadalmi jog történetéből ismert változatok
 - a szabadalom megadására irányuló eljárás a hatályos Szt. szerint

Az ESZH előtti felszólalás

- ESZE-kommentár: „az ESZE alapján történő felszólalás ténylegesen nem más, mint egy központosított megvonási eljárás” (Singer)
- ez a felszólalás rendeltetése az ESZE rendszerében: az európai szabadalom egyetlen központosított eljárásban való megtámadása
- nincs olyan felszólalási ok (100. cikk), amely ne volna egyben elutasítási (97. cikk) vagy megsemmisítési ok (138. cikk) is
- ún. post-grant rendszer

Felszólalás a Vt. alapján

- A hivatalból és a felszólalás alapján vizsgált feltételek/kizáró okok különböznek: a viszonylagos kizáró okokra felszólalás alapján kiterjedő érdemi vizsgálat nem a feltétlen kizáró okok hivatalból végzett vizsgálatát ismétli meg, „javítja ki”.
- Nem szólalhat fel bárki, csak a korábbi jog jogosultja.
- A közérdeket védő ex officio vizsgálat és a magánérdeknek az önrendelkezés szabadsága körében való érvényesítése válik szét.
- A felszólaló csak ebben az eljárásban kötelezhető saját védjegye tényleges használatának igazolására.
- A közösségi védjegyrendszerbe való beilleszkedés: a közösségi védjegyek jogosultjai ne kerüljenek – a költségek szempontjából – előnyösebb helyzetbe az MSZH előtti eljárásban, mint a magyarországi védjegyek tulajdonosai a BPHH előtti eljárásban.

A magyar szabadalmi jog története

- 1895 – 1949.: bejelentési rendszert egészít ki a felszólalás: „a találmány új volta hivatalból nem tétetik vizsgálat ... tárgyává”
- 1949 – 1983.: elővizsgálat felszólalással
- az 1983-ban levont tanulság: a felszólalás nem vált be
- indokolatlanul elhúzza az eljárást
- nincs rá számottevő gyakorlati igény

A hatályos Szt. szerint

- Az MSZH a szabadalom megadására irányuló eljárásban a tényeket hivatalból vizsgálja [Szt. 47. § (1) bek.].
- Észrevétel (Szt. 71 §):
 - közzétételt követően
 - bárki (üggyféli jogállás nélkül)
 - a vizsgálat körébe tartozó bármely feltételre, kizáró okra vonatkozóan
 - díjmentesen
 - a kifogásolt feltételre kiterjedő vizsgálat során figyelembe kell venni
- Megsemmisítés (Szt. 42. §):
 - meghatározott okokból [Szt. 42. § (1) a)-d) pont]
 - bárki a szabadalmassal szemben [Szt. 80. § (1) bek.]

Eljárási harmonizáció

- közelítés az európai eljárási rendhez (MIE)

DE:

- nincs harmonizációs kényszer, ilyesmi az ESZE-ből nem következik
- sőt, nem ritka a vizsgált európai és a nem vizsgált nemzeti szabadalom kettőssége (pl. Franciaország, Hollandia, Svájc)
- a felszólalás viszont kifejezetten ritka Európa nemzeti szabadalmi eljárásaiban, ha van, akkor is „post-grant”
- a hivatalból végzett vizsgálat és a felszólalási eljárás ugyanazokra a feltételekre, kizáró okokra vonatkozik: nem vetődik fel az európai szabadalmas költségelőnyeinek a nemzeti eljárásban való „kiegyenlítése”

Az MSZH munkájának segítése

- Egyes technikai területeken „a hivatali elbírálónak nem áll rendelkezésére olyan eszköztár, amellyel nagy bizonyossággal meggyőződhetne arról, hogy a találmány teljesíti a szabadalmazhatósági kritériumokat” – a bejelentő versenytársainak viszont igen (MIE).
- Erre szolgál az észrevétel intézménye a hatályos Szt. szerint.
- Ehhez nincs szükség az ex officio vizsgálat felszólalás alapján történő megismétlésére.

A szabadalmak minőségének javulása

- A felszólalás „jelentősen javítaná a ... szabadalmak minőségét” (MIE).
- Az érdemi vizsgálathoz szükséges információ észrevétel útján is rendelkezésre bocsátható.
- A felszólalás lehetősége kedvezőtlenül hat az ex officio vizsgálat alaposságára és minőségére, a közérdek rovására megengedőbb gyakorlat alakulhat ki.
- Ez jól megfigyelhető az ESZH-ban uralkodó elbírálói felfogáson.

Költségek csökkenése

- „A felszólalás mint korábbi szűrő jelentősen csökkentené a megsemmisítési eljárások számát, ami jelentős költségmegtakarítást eredményezhet a versenytársak számára” (MIE).
- A megsemmisítési kérelmek száma az elmúlt években tíz alatt maradt.
- A szabadalom megadására irányuló eljárás viszont költségesebbé válna az érdemi vizsgálatot (részlegesen) megismétlő új szakasz – a felszólalási eljárás – beillesztésével.

A szabadalom megadására irányuló eljárás hossza

- „Az engedélyeztetési eljárás időszükséglete nem nő meg jelentősen” (MIE).
- Nem vitatott: a felszólalás elhúzná a megadási eljárást.
- Minden késedelem: csökkenti a jogbiztonságot, tovább tart a bizonytalan, függő jogi helyzet.

Történeti okok – gyakorlati igény

- A felszólalás 90 éven át létezett a szabadalmi joggyakorlatban (MIE).
- Történeti tanulság: több, mint ötven éven át bejelentési rendszerben; elővizsgálat mellett nincs rá igény.
- Az 1980-as évek elején négyezres nagyságrendű (1982:4245; 1983:4545) szabadalmi bejelentés kapcsán kevesebb, mint 100 (55, illetve 26) felszólalás érkezett.
- A mai bejelentési számok (2004: 2657, ebből nemzeti úton k.b. 800) mellett – még ha valamelyest magasabb felszólalási arányt feltételeznénk is – legfeljebb évi 20-25 felszólalás volna várható.
- ESZH előtt: a megadott európai szabadalmak 5,4 %-ával szemben szólnak fel (MSZH – évi 50?).

Egyéb aggályok

- MIE-javaslat: önálló felszólalási eljárás, belső jogorvoslat, bírósági felülvizsgálat nélkül – alkotmányossági szempontból aggályos [Alk. 50. § (2 bek.), 70/K. § és 2. § (1) bek.]
- a belső fórumrendszer kiépítéséhez szükséges személyi és egyéb feltételek
- kellően kihasznált volna-e ez az új intézményrendszer?